

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Департамент охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації

МАТЕРІАЛИ
VII Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю
«Полтавські дні громадського
здоров'я»
26 травня 2023 року

ПОЛТАВА
2023

УДК 614-027.555(075)

**Редакційна колегія: Ждан В. М., Лисак В. П., Голованова І. А.,
Ляхова Н.О., Бєлікова І. В., Краснова О. І.**

«Полтавські дні громадського здоров'я»: VII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю. (2023; Полтава).

Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Полтавські дні громадського здоров'я», 26 травня 2023 року. [Текст] / ПДМУ; [ред.кол.: В. М. Ждан, В. П., Лисак, І. А., Голованова та ін.]. – Полтава, 2023. – 133 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Полтавські дні громадського здоров'я» містять в собі наукові праці з питань організаційних, правових, клінічних аспектів діяльності системи громадського здоров'я та системи охорони здоров'я в Україні в мирний час та під час військового стану, роботі фахівців різних спеціальностей, питанням покращення організації системи громадського здоров'я та галузі охорони здоров'я та оптимізації роботи лікувальних закладів у період реформування

УДК 614-027.555(075)

©Полтавський державний медичний університет, 2023

ім. Ф. Г. Яновського, 2021- Режим доступу : <http://www.ifp.kiev.ua/doc/people/tubzar.htm>.

2. Пархоменко Л. К. Медико-соціальні проблеми підліткового віку та шляхи їх вирішення SOVREMENNAYA PEDIATRIYA.2017.4(84):16-21; doi 10.15574/SP.2017.84.16 Харківська медична академія післядипломної освіти, Україна].

3. Туберкульоз в Україні. Аналітично-статистичний довідник за 2001 – 2012 роки / Під редакцією О.К. Толстанова. – К., 2013. – 122 с. 26

4. Туберкульоз в Україні: аналітично-статистичний довідник / В.І. Курпіта, І.В. Кузін, Я.С. Терлеєва [та ін.] // ДУ «Центр громад. здоров'я Міністерства охорони здоров'я України», ДЗ «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України». — Київ, 2017. — 216 с. 27

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРУ ЕМД ТА МК В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Мирошниченко Л.І., Лавренко Д.О.

Комунальне підприємство "Полтавський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Полтавської обласної ради",
Полтава, Україна

В Полтавському регіоні службу екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі організовує Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, який був створений у 2012 році відповідно до вимог Закону України «Про екстрену медичну допомогу» та забезпечив удосконалення надання екстреної медичної допомоги мешканцям області шляхом централізації та розвитку бюджетних, кадрових та матеріально-технічних ресурсів.

Старт подальшої трансформації Центру ЕМД та МК визначило схвалення Урядом Концепції розвитку системи екстреної медичної допомоги

[1], яка передбачала два етапи реалізації реформи системи екстреної медичної допомоги в Україні.

На першому етапі реформи (2019-2020 роки) Полтавський регіон був одним з шести регіонів, включених до пілотного проекту, запровадженого Постановою КМУ № 425 від 22.05.2019 [3]. За рахунок додаткового фінансування для впровадження реформ визначені регіони зобов'язані були оновити парк санітарних автомобілів та медичного обладнання, удосконалити диспетчерську службу екстреної медичної допомоги, запровадити протоколи пріоритетності викликів, щоб покращити реагування на екстрені виклики, вдосконалити підготовку та перепідготовку персоналу ЕМД, як диспетчерів, так і медичного персоналу. Крім того, диспетчерські служби цих центрів мали б надавати в режимі реального часу комп'ютеризовані дані про поточну роботу, що дозволило б покращити моніторинг та подальше планування реформ у інших регіонах.

З метою виконання всіх вимог Центром ЕМД та МК розроблено календарний план заходів по реалізації Постанови [3]. Відповідно до зазначеного плану в рамках державного пілотного проекту виконані всі заплановані заходи: проведені закупівлі обладнання для технічного переоснащення та впровадження апаратно-програмного комплексу оперативно-диспетчерської служби та здійснено підключення до Всеукраїнської інформаційно-аналітичної системи «Central-103»; закуплено і введено в експлуатацію сучасне оснащення для демонстрації та тренування у навчально-тренувальних відділах підготовки Центру ЕМД та МК; забезпечено участь у проекті з підготовки інструкторів з надання догоспітальної допомоги на базі Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського; проведено відкриті торги на придбання спеціалізованих автомобілів екстреної медичної допомоги. Для всіх заходів використані кошти державної субвенції та виділені значні кошти для співфінансування проекту з місцевого бюджету.

В результаті впровадження пілотного проекту покращилась

матеріально-технічна база Центру ЕМД та МК та значно збільшився рівень лікувальних можливостей бригад екстреної медичної допомоги. Так повністю оновлено автопарк на 165 спеціалізованих санітарних автомобілів та забезпечено їх паливно-мастильними матеріалами, на всіх встановлені GPS-навігаційні системи, які працюють в цілодобовому режимі для динамічного контролю за роботою санітарного транспорту. Оновлене лікувальне та діагностичне обладнання у відповідності до нормативу за рахунок сучасного оснащення нових санітарних автомобілів. Забезпеченість лікарями та виробами медичного призначення виїзних бригад доведено до 100% вимог універсальних протоколів лікування за рахунок отримання субвенцій з державного бюджету. Переоснащена єдина оперативно-диспетчерська служба забезпечила значне підвищення якості реагування на екстрені виклики та відповідає вимогам європейського рівня. Виїзні бригади забезпечені планшетами з відповідним програмним забезпеченням та на всіх впроваджено дистанційне робоче місце керівника виїзної бригади екстреної медичної допомоги. Створена корпоративна мережа мобільного зв'язку від двох незалежних операторів для взаємодії між структурними підрозділами та забезпечення контролю за роботою всіх служб Центру ЕМД та МК. По всій області запроваджено дистанційну передачу виїзними бригадами електрокардіографічних обстежень від ліжка пацієнта в обласний центр досвідченому лікарю-кардіологу за допомогою телемедичних систем. Створено умови для підвищення професійного рівня особового складу служби екстреної медичної допомоги з відпрацюванням навичок надання екстреної медичної допомоги на сучасних тренувальних манекенах. Проведена реконструкція будівлі Центру та створено належні умови для роботи працівників.

Другий етап впровадження реформи у 2020-2023 роках визначений Розпорядженням КМУ № 111-р від 29.01.2020 [2], яким затверджено план заходів реалізації Концепції розвитку системи екстреної медичної допомоги.

Відповідно до вимог плану Центр ЕМД та МК автономізовано шляхом

перетворення в Комунальне підприємство «Полтавський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Полтавської обласної ради». Підприємство відповідає вимогам, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 391 «Про затвердження вимог до надавача послуг з медичного обслуговування населення, з яким головними розпорядниками бюджетних коштів укладаються договори про медичне обслуговування населення», а також вимогам Закону України «Про державні гарантії медичного обслуговування населення» [2]. Забезпечення структурних підрозділів підприємства в повному обсязі відповідало вимогам наказу МОЗ України від 05.06.2020 р. № 1311 «Про затвердження Примірного табеля оснащення структурних підрозділів системи екстреної медичної допомоги».

Центр ЕМД та МК був переведений на нову модель фінансування за виконаний обсяг послуг по медичному обслуговуванню населення області за програмою медичних гарантій шляхом укладення договору з Національною службою здоров'я України за пакетом медичних послуг «Екстрена медична допомога» та пакетом медичних послуг «Забезпечення кадрового потенціалу системи охорони здоров'я шляхом організації медичної допомоги із залученням лікарів-інтернів».

Запроваджена нова модель безперервного професійного навчання лікарів з медицини невідкладних станів, створена система навчально-тренувальних заходів, в рамках якої лише за останній рік – рік воєнного стану. сформовано 13 бригад медицини катастроф, проведено тренінги з розширених реанімаційних заходів, з хімічної готовності та реагування, з дій при бактеріологічному та радіаційному забрудненні, курси інструкторів з тактичної медицини та тренінги військовослужбовцям підрозділів ТРО Полтавського регіону та іншим особам.

З кінця 2022 року модель безперервного професійного розвитку впроваджується також для молодших спеціалістів з медичною освітою. Завдяки цим заходам рівень атестації працівників Центру ЕМД та МК попри

рік воєнного стану у 2022 році не зменшився: 98% працівників атестовано (як у 2021 році). З числа лікарів на категорію атестовано 76%, молодших спеціалістів з медичною освітою атестовано 73%. За 2022 рік пройшли курси підвищення кваліфікації 143 медичних працівника, підготовлено 11 лікарів-інтернів та 10 з них працевлаштовано у підприємстві.

Оперативно - диспетчерська служба Центру підключена до Всеукраїнської інформаційно-аналітичної системи «Централь 103», переоснащена новітнім обладнанням та програмним забезпеченням, функціонує у повній відповідності до вимог ст. 8 Закону України «Про екстрену медичну допомогу», інших нормативних документів. Впроваджені стандартні операційні процедури роботи оперативно-диспетчерської служби відповідно до вимог плану реалізації Концепції. Також впроваджено систему реагування диспетчерів на виклики від громадян, чий стан здоров'я потребує психологічної, психіатричної допомоги, консультування по телефону [2]. Для забезпечення цілодобового доступу лінії «103» у випадку аварійної відсутності з'єднання між мобільними та стаціонарними операторами на території Полтавської області для гарантованого отримання дзвінків за єдиним номером «103», організовані три резервні лінії від вузла спецзв'язку АТ «Укртелеком». Поряд з тим для можливості зв'язку між службами екстреного реагування «101», «102», «10», «104» та «112» оперативно-диспетчерською службою використовуються засоби радіозв'язку. Забезпечено функціонування під час повітряної тривоги спеціально обладнаного резервного приміщення ОДС у підземному паркінгу з резервними телефонними лініями, системою супутникового зв'язку «Starlink». Розгорнуті та введені в експлуатацію у підрозділах Центру ЕМД та МК по області ще 10 систем супутникового зв'язку «Starlink» для безперервної роботи при відсутності зв'язку. У закладі створена локальна комп'ютерна мережа на 90 робочих місць, використовується спеціалізоване програмне забезпечення, у т.ч. програмно-апаратний комплекс виробництва ТОВ «НВП «МОНТЕКС», яким забезпечено належний автоматизований

обмін інформацією та документами з ІАС «Централь103» відповідно вимог плану реалізації Концепції.

Реалізацією комунікаційних стратегій, відповідно до плану заходів реалізації Концепції розвитку системи екстреної медичної допомоги на 2020-2023 роки, а саме - проведенням інформаційних компаній з метою зменшення кількості непрофільних викликів бригад екстреної медичної допомоги, популяризації домедичної допомоги серед населення [2] у Полтавській області досягнуто зменшення за 2022 рік кількості звернень за екстреною медичною допомогою на 6.5% та кількості виконаних виїздів екстреної медичної допомоги на 13%. Ця тенденція зберігається другий рік завдяки значній роз'яснювальній роботі та консультуванню населення при зверненні з питань медичної допомоги.

Впроваджено єдиний класифікатор попередніх діагнозів для бригад екстреної медичної допомоги. Як результат, із загального числа кількості екстрених звернень становила 88,8%, критичних – 2,2%, неекстрених (у т.ч. технологічні виїзди) – 9%. При цьому за рахунок доступності екстреної медичної допомоги зросла частка виїздів бригад у сільську місцевість – з 22,1% у 2013 році до 28,6% від загальної кількості виїздів у 2022 році.

Також розпочато впровадження аеромедичної евакуації в регіоні: у 2021 році вперше здійснено транспортування пацієнтки полтавчанки, повітряним шляхом із залученням бригади аеромедичної евакуації та бригади Центру ЕМД та МК із закладу охорони здоров'я четвертого рівня на реабілітацію в заклад охорони здоров'я м. Полтави.

Полтавський Центр ЕМД та МК продовжує удосконалення організації та надання екстреної медичної допомоги для забезпечення стабільної роботи системи в умовах військового стану задля збереження життя і здоров'я українців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про схвалення Концепції розвитку системи екстреної медичної допомоги р.: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 № 383-р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/383-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 19.05.2023)

2. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи екстреної медичної допомоги: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 січня 2020 р. № 111-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/111-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 19.05.2023)

3. Деякі питання реалізації пілотного проекту щодо розвитку системи екстреної медичної допомоги у Вінницькій, Донецькій, Одеській, Полтавській, Тернопільській областях та м. Києві та створення оперативно-диспетчерських служб: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 425. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitaij-odeskij-poltavskij-ternopilskij-oblastyah-ta-m-kiyevi-ta-stvorennya-operativno-dispetcherskih-sluzhb> (дата звернення: 19.05.2023)

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Плужнікова Т. В., Костріков А. В., Харченко С. В.

Полтавський державний медичний університет, Полтава, Україна

Кожна людина, у світі заслуговує на те, щоб прожити довге життя та бути здоровою. Громадське здоров'я направлене на вивчення і розробку стратегічних, тактичних, організаційних і медико-соціальних пропозицій, спрямованих на охорону та підвищення рівня здоров'я населення та якості медичної допомоги. У центрі уваги громадського здоров'я є поліпшення здоров'я та якості життя шляхом профілактики і лікування захворювань та інших фізичних і психічних станів. Система громадського здоров'я представляє собою комплекс інструментів, процедур та заходів, що реалізуються державними та недержавними інституціями для зміцнення здоров'я населення, попередження захворювань, збільшення тривалості активного та працездатного віку та заохочення до здорового способу життя шляхом об'єднаних зусиль усього суспільства [1, 2].